

Terug naar de basis

Teugelgebruik

Bijna altijd heeft een paard of pony tijdens het rijden in zijn mond een rubberen of metalen bit. Aan dit bit worden de teugels bevestigd. Met die teugels kunnen we het paard of de pony hulpen geven voor richting en tempo.

Een belangrijke eerste regel is: blijf nooit aan de teugels hangen; je paard of pony is altijd sterker. Als je aan de teugel(s) trekt, zal de eerste reactie van een paard of pony zijn: terugtrekken. Dat is een reflex, dat gaat vanzelf. Omdat een paard of pony altijd sterker is dan de ruiter (klein én groot), kunnen wij het daar beter niet op aan laten komen. Maar gelukkig zijn wij, mensen, slimmer en kunnen wij iets beredeneren, wat een paard niet kan. Als je paard of pony een goede opleiding heeft gehad, dan zal hij niet terugtrekken en op een normale teugeldruk reageren.

Herhalen

Een paard leert door herhaling, ervaring en associatie. En het leert verkeerde dingen net zo gemakkelijk als goede. Het paard kent geen verschil, het krijgt een aanwijzing (goed of verkeerd) en reageert daarop. Van nature zal een veulen van een paar uur oud, dat je een halster omdoet, in eerste instantie terugtrekken en zelfs gaan hangen als je aan het halster trekt. Netjes meelopen moet een veulen leren. Bij het rijden gebeurt hetzelfde. Dus: wil je je paard of pony terugnemen (remmen, langzamer gaan of stoppen) dan moet je nooit aan één stuk door blijven trekken of blijven hangen aan de teugel(s) tot paard/pony reageert. Hij zal dan alleen maar bezig zijn met terugtrekken (zich verzetten) en daardoor minder snel of niet reageren. Blijf je de teugels te lang strak houden, dan zal het paard dat niet meer voelen en op een gegeven moment steeds sterker worden en slechter reageren op de teugel. Hij wordt

dan bijna ongevoelig ('dood') in zijn mond. En dat kan zelfs gevaarlijk zijn.

Afremmen

Als je merkt dat je paard of pony niet op je teugel reageert, laat dan de teugel(s) iets losser om daarna opnieuw je opdracht te geven voor de wending of langzamer gaan. Soms met één, soms met twee teugels. Doe dat zo vaak als nodig om het paard te laten luisteren, maar bedenk wel: hoe minder hoe beter. Je merkt al snel dat het paard op een bepaalde druk niet reageert. Dan kun je dat wel honderd keer blijven doen, maar hij zal toch niet beter of eerder reageren. Elke keer dat je de opdracht moet herhalen, mag de druk iets groter worden, als je daarna maar weer ontspant. Een heleboel keer hetzelfde doen, waarvan je al had gemerkt dat het geen effect heeft, is zinloos. Het kan soms nodig zijn - bij een paard of pony die heel slecht op de teugel reageert - om zo nu een dan een keer een goede ruk te geven en meteen weer losser te laten, zodat hij weer even voelt wat je doet. Dat lijkt niet leuk voor je paard, maar van blijven trekken/vasthouden wordt je paard gevoelloos en verliest hij het respect voor je hand en de teughulpen.

Ophoudingen

Bij een paard moet je 'pompend' remmen, dat betekent inhouden en weer loslaten, en dat blijven herhalen. Dat noemen wij 'ophoudingen maken' of het paard terugnemen of inhouden. Je zult ervaren dat het paard niet reageert op het moment dat je meer spanning neemt

(trekt), maar op het moment dat je ontspant; als je even ophoudt met trekken. Als je dat voor elkaar krijgt, zal het paard geen kans krijgen aan jouw hand steun te zoeken en aan jouw hand te gaan hangen. Als een paard zich sterk maakt, doet hij dat altijd aan jouw hand. Als die geen steuntje geeft, heeft hij ook niets om aan te hangen. Denk maar aan touwtje trekken, dan hang je ook aan elkaar.

Besturen

Ook hier een belangrijke eerste regel: om een paard richting aan te geven, te vertellen welke kant hij moet opgaan, ga je met beide handen in de richting waarin je wilt gaan. Wil je naar links, dan gaan je handen naar links en wil je naar rechts, dan gaan je handen naar rechts. Je paard zit dan tussen de teugels opgesloten. Maar dan de volgende regel. In principe mag je hand nooit over de hals gaan, omdat dan je aanwijzing anders wordt. Iedere hand moet op zijn eigen helft van de hals blijven. Stel je maar voor dat de schoft van je paard of pony zo hoog is dat je hand er niet overheen kan. Anders uitgelegd: Eén teugel gaat van de hals af en de ander tegen de hals. Hoever een teugel van de hals af moet, hangt af van drie dingen: de gehoorzaamheid van het paard, de lengte van de teugel en de grootte van de bocht (wending). Hierbij moet je onthouden dat de teugel die tegen de hals komt, het paard de andere kant op duwt; het paard beweegt bij die teugel vandaan. Er zijn zelfs paarden die je ook alleen met die teugel tegen de hals kunt sturen, dus met de linker-teugel tegen de hals gaat dat paard naar

rechts en andersom. Probeer maar eens met de teugels in één hand, dan zul je ook merken dat de teugel tegen de hals je paard de bocht om duwt.

Wij praten bij paardrijden vaker over de binnen- en buitenkant dan over de linker- en rechterkant. Aanwijzingen (hulpen) aan een paard zijn in principe rechtsom en linksom hetzelfde. Het is gemakkelijker om te onthouden dat je met je binnenteugel van de hals moet en je buitenteugel tegen de hals; dan maakt het niet uit of je linksom of rechtsom rijdt. Als je in een binnen- of buitenmanege op de hoefslag rijdt, is je

buitenbeen, buitenteugel en buitenkant van het paard bijna altijd aan de kant van wand/ omheining.

Te groot of te klein, wat nu?

Normaal gesproken wordt de teugel maar weinig opzij gebracht. Naarmate het paard de wending te groot maakt, wordt de hulp versterkt en de binnenteugel verder van de hals gebracht. Blijf in dat geval niet aan die teugel trekken, maar herhaal de hulp, net als bij het remmen.

Lastiger is als je paard de wending te klein wil maken. Bijvoorbeeld: je rijdt een volte

naar rechts, het paard maakt de volte te klein (valt naar binnen). Dan breng je de rechterteugel (binnenteugel) tegen de hals en de linkerteugel (buitenteugel) van de hals. Als het nodig is, maak je ophoudingen. Dus beide handen meer naar buiten, de binnenteugel zorgt er dan voor dat je paard iets naar binnen blijft kijken.

Let op dat je in voltes en wendingen je buitenbeen iets achter de singel doet om de achterhand van je paard onder controle te houden (dat hij niet uitzwaait). Je buitenbeen is dan een 'waakhond'. Daarover in een volgend artikel meer. ■

Als je aan de teugel(s) of een halstertouw blijft trekken, is de reactie van een paard of pony: terugtrekken. Dat gaat vanzelf, maar het is niet de bedoeling.